

Казки про мудрість

Іван-побиван

Іван-побиван Унадивсь давним-давно один страшний змій у якусь слободу людей їсти та й поїв чисто всіх, zostався один тільки дід.

— Ну,— каже змій,— завтра поснідаю.

А через ту слободу та йшов один бідний хлопець, та й проситься ночувати.

— А хіба тобі життя надокучило? — питає його дід.

— Як? — каже бідний хлопець. Дід розказав йому, що тут змій усіх людей переїв і це завтра його з'їсть.

— Е,— каже хлопець,— подавиться. От прилітає змій, побачив хлопця та:

— О, це добре,— каже,— був один, а тепер двоє.

А хлопець:

— Гляди не подавись! Змій і дивиться.

— Як,— каже,— хіба ти сильніший за мене?

— Авжеж.

— Який же ти сильний? Я он, бач...— Та взяв камінь, як здавив, так з нього мука й посипалась.

— Е, це дурниця,— каже хлопець,— здави так, щоб з нього юшка потекла.

Та тут же взяв ворочок сиру, та як натисне, так з нього сироватка і потекла.

— Отак,— каже,— дави.

— Ну, ходім,— каже тоді змій,— за товариша будеш.

А хлопець йому:

— Хіба за старшого.

Ото й пішли. Питає його змій:

— А як звуть тебе?

— Іван-Побиван,— каже хлопець. Ну, змій вже й боїться його: «Щоб ще мене,— думає,— і не вбив». Стало на обід, змій і каже:

— Піди ж ти, хлопче, та принеси вола, будем обідать варити.

Пішов хлопець. Ходить по змійовій череді та й зв'язує волів хвостами докупі. А змій ждав, ждав, побіг сам.

— Що ти, хлопче, робиш?

— Е, буду ще тобі по одному носитись, я всіх зразу хочу забрати.

— Та ну тебе к бісу, ти мені всю худобу переведеш. Стяг змій з вола шкуру і поволік. От дає він хлопцеві ту шкуру. — Іди,— каже,— води принеси.

Узяв хлопець шкуру, насилу дотяг її до колодязя, та як упустив туди, то вже і не витягне. Тоді зробив собі лопату та й ходить кругом криниці, підкопує її. Прибігає змій.

— Що це ти робиш?

— Е, буду я тобі шкурою воду носити! Я зачеплю всю криницю та й приволочу.

— А щоб Тебе! — каже змій та й злякався хлопецевої сили. Поніс сам.

— Піди ж,— каже,— хлопче, дров принеси;

вирви там сухого дуба, та й буде.

— Е, буду я тобі трошки носити! Якби дубів двадцять заразом, то б так! — Та й удав, ніби розсердивсь, не пішов. От змій наварив, сів і їсть, а хлопець ніби сердиться і обідать не йде, бо ж як піде, то змій зразу догадається, що він не сильний, як побачить, що хлопець менше нього їсть. А як zostалося небагато, то він сів і собі посьорбав та й каже: — Мало.

— Ну,— каже змій,— то ходім тепер до моєї матері, вона нам вареників наварить.

— А як іти, то йти,— каже хлопець, а сам думає: «Тепер пропав».

От як почали їсти,— а вареників стоїть бочок двадцять,— то змій все їсть та їсть, а хлопець усе за пазуху та в штани ховає, усе ховає. Вже казанів з двадцять подали, а він одно ховає. Як поїли, то

змій і Каже:

— Ходім на камінь крутитись.

— А як іти, то йти,— каже хлопець. Змій як крутнувся — аж огонь пішов.

— Дурниці,— каже хлопець,— ти так крутнись, щоб юшка потекла.— Та як притисне до каменя ті вареники, що в його одежі, а з них юшка і бризнула.

— От так,— каже,— крутись.— От як дави! Ну, змій вже вкрай злякався Івана-Побивана. Але ще каже:

— Ану, давай, хто сильніше засвище. Змій як свисне, аж дерева пригнулись.

— Ну,— думає Іван-Побиван,— що його робити?» А тут лежала одна залізяка. Глянув Іван на неї та до змія:

— Зажмур очі, бо як свистатиму, то тобі можуть очі повилазити.

— Змій зажмурих, а Іван-Побиван як ogrіє змія залізякою, то той аж здригнувся.

— Правду кажеш,— каже змій,— ледве справді очі не повискакували! — Та вже щоб хоч не бути з Іваном, укупі, то побудував йому хату на одшибі; а сам давай з матір'ю радитись, як їм його звести зі світу.

— Давай,— кажуть,— його спалим. А хлопець підслухав це та і сховався. От як спалили ту хату, хлопець прийшов, став коло попелу та й струшується. Приходить змій.

— Що ти, хлопче, хіба ще живий?

— Живий, тільки цієї ночі мене щось ніби блоха вкусила.

«Ну,— думає змій,— од такого треба подалі!». Та як дременув з тих країв, то тільки його і бачили.